

Vychází 1., 10., 20.,
každého měsíce o 10.
hodině.

Expedicí se nachází v ši-
roké ulici, číslo 25,
1. poschodí.

Kdo všeckna čtyry čtvrt-
letí odebere, obdrží pra-
emii.

DALIBOR.

Předplácí se: čtvrtl. 1 zl.
půll. 2 zl., celor. 4 zl.
rak. č. S poštou: čtvrtl.
1 zl. 15 kr., půll. 2 zl.
30 kr., celor. 4 zl. 60 kr.
rak. čísla. Pro státy ně-
mecké: půlletně 1 tol.
20 nov. gr., celoročně
2 tol. 40 nov. gr.

Hudební časopis s měsíční notovou přílohou a s roční praemií.

Odpovědný redaktor :

Emanuel Meliš.

Expedice „Dalibora“ a kancelář pro opisování nachází se nyní v široké ulici čís. 25., 1. poschodí.

Jen svorný duch !

Jen svorný duch! jen svorný duch!

Jak čas nám vážný káže!

a dřív ať srovná slovo nás,

pak teprv mužné páže!

Kdo slovu nechce ustoupit,

ať naše rámě cítí!

jak slov užívat umíme,

tak známe též se bít!

Bůh neopustí pravou věc!

nám vítězství vstříc kyne,

vždyť dosud staročeská krev

ve našich žilách plyne!

Vr. Slav . . . .

Jak se vyvinula ouvertura a co je její účel?

Za času Jana K. Lullyho, zakladatele francouzské opery, užívalo se slova „ouvertura“ ve Francii k poznamenání *úvodní věty k opeře* neb k slavnostnému provedení většího hudebního kusu k *otevření koncertu*, divadla atd. Lully zbudil svou hudbou vůbec ve Francii za Ludvíka XIV. velkého podivení, nejvíce pak svými ouverturami. Připisuje se mu tedy vynalezení ouvertury, jmenovitě francouzský spisovatel Rousseau (vysl. Rusó) ve svém hudebním slovníku, jenž také tvrdí, že byl v Itálii před Alessandrem Scarlattim obyčej, provozovati před operou ouverturu od znamenitého v Paříži žijícího Lullyho. Ve Francii byla ovšem nástrojová (instrumentální) hudba již za Ludvíka XIII., kdež již tak zvaný hudební sbor *Vingt quatre Violons du Roi* (čtyry a dvacet viol králových) vydržován byl, vyvinutější, než v Itálii, ještě více však za časů J. Lullyho, jehož zpěvy kontrapunktického umění ovšem málo v sobě obsahu-

jíce, tam všeobecně rozšířeny byly. V Německu, kdež nápodobování a povznášení ciziny nic řídkého není, byl druh Lullyovy ouvertury nejen obdivován, nýbrž i od rozličných skladatelů nápodoben; též i jméno bylo přijato, čehož Italiani neučinili. Jistý Erlebach patřil zvláště k těm, kteří nejlepší ouvertury ve způsobu Lullyho skládali. Že tento francouzský druh úvodních vět ještě za časů J. Matthesona veliké vážnosti požíval, vysvítá z knihy Matthesonovy pod názvem „*Nově otevřený orchestr*“ (Hamburg 1713), kdež se zevrubněji popsání ouvertury nachází.

Jak velice i Lullyova hudba ve Francii vážena byla, nemůže se přec říci, že by bylo jeho uspořádání ouvertury tak, jak on je vytknul, dlouho trvalo. Sulzer dosvědčuje to těmito slovy: Ve Francii nazývá se ještě dosud každá předehra k opeře *ouverturou*, ačkoliv nemá pranic podobného s bývalým druhem těchto kusů. —

Lully udělal tedy zvláštní, brilliantnější a pro své časy lepší úvodní hudbu k svým operám a nazval ji spolu *ouverturou*; avšak z toho nevyplývá, že tuto úvodní hudbu vynalezl; dal jí toliko jinou formu, což mnozí před ním a po něm učinili. Lully nemůže tedy za vynálezce úvodní hudby, nýbrž jen za *tvůrce* jiné od úvodní hudby svého času se lišící hudby platiti.

Dlouho před Lullym sestával orchestr Claudia Monteverde (nar. v Cremoně ok. 1566), jenž Mozartem svého času nazván jest, z následujících čtených nástrojů: 2 Gravicembani, 2 Contrabassi da Viola, 10 Viola da braccio, 1 Arpa doppio, 2 Violini piccoli alla Francese, 2 Chitarroni, 2 Organi di legno, 3 Bassi da gamba, 4 Tromponi, 1 Regal, 2 Cornetti, 1 Flautino alla vigesima seconda, 1 Clarino a 3 Trompe sordine. Jeho ouvertura nazývala se *Toccatou* a hrávala se před vytáhnutím opony *3krát* ode všech nástrojů. Nebyla-li hudba tato nic více než jakýsi druh *intrady*, byla bez odporu přec úvodní hudbou k opeře, jížto se dávno před Lullym užívalo, a

nebyla tedy od Lullyho vynalezena. Lepším jen zřízením a novým z franciny vzatým slovem „ouverture“ proslul tento šťastný Pařížan.

Že podobných instrumentálních kusů k dramatickým výjevům časem před vynálezem tak zvané florentinské opery se užívalo, lze se dočísti v *historii italské opery* od *Arteagy*. Tak čteme v 1. dílu následující líčení: „U prostřed nádherného sálu krásnou galerií opatřeného, na nížto velký počet rozličných instrumentalistů se nacházelo, bylo viděti velikou tabuli bez všeliké přípravy. Jakmile se vévođa a vévodkyně Milánská objevili, počala slavnost a otevřeli scénu. Jason s Argonauty, kteřížto s hrozící tváří vykračovali, válečnou symfonií jsouce doprovázeni. Vezli s sebou zlaté rouno, jež na tabuli co dar zanechali, před tím ballet si zatanečivše.“ Z toho vysvitá patrně, že Lullyova ouvertura byla toliko zlepšený druh stávající již užívané úvodní hudby. Italiáni zůstali i od časů Scarlatiho při svém výrazu „symfonie,“ jak tuto svou úvodní hudbu k opeře nazývali až do nejnovějších časů, kdež francouzský výraz *ouverture* v italské slovo *ouvertura* změněn jest.

(Pokračování.)

Berliozova hudební cesta v Čechách.

Podává Vítězslav Guth.

(Pokračování.)

„Zdržoval jsem se několik dní v horách“ — započal harfenista ve svém vypravování opět pokračovati — „honba a několik dobročinných sedláků poskytli mi, čehož jsem k živobytí potřeboval. Konečně jsem přišel do Vídně, kde jsem, ačkoliv velmi nerad, svou ručnici prodal a za ztržené peníze si tuto harfu koupil. Stal jsem se tím, čím byl dříve můj otec, kočujícím harfenistou. Na veřejných místech, na ulicích, pod okny takových zvláště lidí, kteří hudbě mnoho nerozuměli, vyzískal jsem si své výživy — jistý hudebník z divadla u Korutánské brány pověděl mi o všech těch lidech; znalci však, ačkoliv s velkým účastenstvím vždy mě poslouchali, nikdy mi nic nedali. Večír hrával jsem v kavárnách, zde zaslechnul jsem také hádku o vašich skladbách, zde se mi zachtělo, vaši „*vílu Mab*“ slyšeti . . . Jaký to podivný kus! — Na to cestoval jsem po Čechách a častokrát jsem byl už v Praze. Ah, pane, to je vám hudební město!“

„Opravdu?“

„Však vy to uvidíte. Avšak délkou času omrzí člověka přece takový toulavý život. Často si zpomínám na ty dvě přítelkyně; bylo by to přece pěkné, abych

Agatě odpustil, byť by mě také Anička zase oklamala. K tomu ještě vedu život nuzný a bídný; ta harfa mě ještě zničí. Proklaté tyto struny, které vždycky znova natáhnouti musím! Při nejmenším dešti prasknou anebo ztloustnou v prostředku tak, že jejich zvuk je v pekle a že se rozladí. Ani neuvěříte, co mě to stojí peněz.“

„Ach, můj milý spoluumělcě, nad tím se nemusíte rmoutiti. Kdybyste věděl, jak mnoho strun na velkých divadlech se denně k zoufalství všech hudebníků a ředitelů pokazí, a dražší než ty vaše — nebot jsou mezi nimi struny za 60.000 ano i za 100.000 franků. Jsou mezi nimi některé nejkrásnějšího zvuku a nejmenší příhoda je pokazí. Jak mnohá krásná díla nedají se pak provésti! jak velice to pak mnohým zájmům uškodí! Ředitelové ženou se na poštu a odtud uhánějí do Neapole, do země to nejlepšíh strun — ale jak často marně. Je k tomu velkého štěstí a mnoho času zapotřebí, aby se nahradila zase nějaká kvinta první řady.“

„Dost možná, ale co je mi to platné? Mám něco v úmyslu, v čemž mi jistě za pravdu dáte. V posledních dvou letech dosáhl jsem na svém nástroji veliké zběhlosti — mohu se opravdu dáti slyšet a myslím že bych dobře pochodil, kdybych ve Francouzsku, v Paříži koncerty dával.“

„Koncerty ve Francouzsku? v Paříži! hahaha! teď se musím *já* smát. Blázinku! hahaha! Neberte mi to za zlé, ale bezděky se mne zmocnil tak pojednou smích, jako vás, když jste slyšel mé scherzo. Hahaha! Vy se chcete ve Francouzsku obohatiti dáváním koncertů! To je skutečně podivná idea. Tomu *já* musím rozuměti; poslyšte tedy. Kdo ve Francouzsku dává koncert, podlehá dani. Víte to?“

„U všech všudy!“

„Jsou tam lidé, kteří si osmý díl z povšechného výnosu z koncertů vezmou; ano smějí si často také celou čtvrtinu vzíti. Přijdete do Paříže, uspořádáte na svůj vrub hudební soirée nebo matinée; zaplatíte sál, osvětlení, topení, útraty tisku, hudebníky, opisovače. Nemaje ještě k tomu žádnou pověst, můžete si to za štěstí pokládati, jestli 800 franků vyberete; 600 franků na nejméně obnášejí výlohy — tedy zbyde vám 200 franků. Ty vám ale nezůstanou. Berniční úředník vezme vám je před nosem pryč a poděkuje se velmi zdvořile. Vyberete-li ale, co velmi možná jest, vůbec jen 600 franků — muž ten přijde si přece pro svých 200, a vy jste za tu smělost, že jste v Paříži chtěl koncert dávat, o 50, o 100 a ještě snad o více franků potrestán.“

„Toť není možná?“

„Věru, není to možná, a přece tomu je tak. Ještě jsem byl tak laskav povoliti vám, že přijmete 800 nebo 600 franků; co chudý neznámý harfeník, neměl

byste ale více než dvacet posluchačů. Ostatně nabyli nejslavnější umělci již takových zkušeností. V Marseille ukázali mi zrcadlo, které *Paganini* ze zlosti rozbil, naleznuv jednou ve svém koncertě sál prázdný.“

„Jakže? *Paganini*?“

„Ano, *Paganini*. Snad bylo toho dne trochu teplo. Neboť jsou jisté okolnosti toho druhu, jimiž by ve Francouzsku také největší veleduch marně zápasil. Parno, zima, déšť, prodlení nebo uspišení při obědě — to jsou takoví nepřátelé. Nikdo nejde do opery nebo do koncertů, pakli mu to i nejmenšího odchýlení od jeho zvyklostí, nejmenšího obtěžování anebo příliš velkých výloh působí. Dlouhá chvíle, móda, zvědavost, souboj dvou známých virtuosů, podobný zápas jako u dvou pěstníků, to jsou ty lokomotivy, které nás do síní umění přivedou. Francouzové platí arcif při prvním provozování nějaké nové opery často ohromně velké vstupné — ale ne snad proto, aby krásy toho díla obdivovati a jimi se potěšiti mohli; takové směšné idey jim nena- padnou; — ne, chtějí jen zvědět, jestli ten kus pro- padne, čili nic, aby nápotom s vítězem drželi. V tako- vém případě také jim nejde o zimu anebo o parno, o déšť nebo o sníh — je to válka, často také exekuce: tu člověk musí býti přítomen. Ve Francouzsku, můj milý, musí člověk znáti, aby přivedl obecenstvo do klu- su, právě tak, jako se koně do klusu přivádějí. Kdo to zná, ten je pro každé obecenstvo neodolatelný; vyjma snad leda pro ono v některých provinciálních městečkách s jejími předpotopními způsoby.

(Pokračování.)

Kateřina Podhorská.

Životopisný nástin.

(Dokončení.)

Štěpánek povzbudil *česká operní představení* a přivedl je výbornou společností, kterouž měl a jejížto členy v české opeře právě s takým úspěchem jako v ně- mecké zaměstnávatí mohl, k takové výšce, že směle s německými představeními závoditi mohla. Mezi tím časem přišlo *Podhorské* opětné nabídnutí od dvorního rady Kistnera, by Prahu opustivši první místo u Lipské opery přijala; avšak stavovské komité vyvodilo Kateřinu z kontraktu, jež byla již uzavřela a tak zůstala na novo v kruhu Pražského divadla, však s gáží 1600 zlatých konv. m.

Dne 21. února 1827 provdala se za oblíbeného a taktéž v Praze engažovaného operního pěvce Ma- tyáše *Podhorského*, syna to vinohradníka ve Vršovi- cích blíže Prahy, jenž v Praze gymnasiální studia absol- vovav a mezi tím časem co kostelní zpěvák v chrámě

u křížovníků účinkuje k divadlu přešel a brzy se na značný stupeň povznesl.

Dne 26. prosince t. r. obdarovala choť svého prv- ním synem Janem, jenž nyní co soukromý úředník ve svém rodišti žije. R. 1832 podnikla s ředitelem orke- stru Pražského divadla, s panem J. P. *Pixisem* a s kla- virní virtuoskou Eliškou *Barthovou* koncertní cestu do Vídně. Dne 23. září uspořádán byl koncert v redut- ním sále; zpívalať arii z opery „Křížák“ od Meyer- beera, arii z opery „Donna de Lago“ a variace od Pi- xise. Úsudek jistého Vídeňského listu zněl takto: „Ná- potom vystoupila paní Podhorská a zpívala arii z „Kří- žáka.“ Skvělý, nádherný a zvučný hlas neobyčejné či- stoty, jenž se ve všech umělostech virtuosity ve zpěvu úplně zná, a jemužto síla nikdy neselže — vlastnosti tyto byly s to, že velká tato pěvkyně „furore“ činila. Hlučný potlesk povstal a trval tak dlouho, až se obe- censtvu dvakrát ukázala. *Paní Podhorská* překonala v 6. čísle opět všechno srdce přednesem své arie z opery „Donna del Lago“ a zbudila svým opravdu pů- vabným zpěvem ještě bouřlivějšího potlesku, než při první scéně. Potlesk nechtěl vzíti konce. Podhorská jest jedna z nejprvnějších bravúrních zpěvaček, kteréž spolu nejkrásnější a nejzvonkovitější orgán mají.“ —

Druhého dne nabídl *Podhorské* tehdejší dvorní intendant 5000 zl. k. m., by se ve Vídni engažovati dala; avšak ona to musela zamítnouti, anto v Praze za- vázána byla ještě dvě leta zpívatí. Později přišlo opět z Vídně takové nabídnutí; avšak stavovské komité od- povědělo samo intendantu Vídeňskému, sdělíc mu, že *Kateřinu Podhorskou* ani teď ani později nepustí. Tato cesta do Vídně byla jediná umělecká cvsta, kte- rou podnikla; vždy zůstala svým krajanům a své vlasti věrna.

Roku 1834 obdržel J. A. Stöger ředitelství Praž- ského divadla a engažoval *Podhorskou* pod těmitěž výminkami, jako dřívější ředitelové; po roce toliko po- volil jí 3 zl. honoráru za každé vystoupení. Jaký to rozdíl mezi nabídnutím z Vídně a gáží v Praze! Roku 1835 cestoval Stöger s několika členy své společnosti do Teplic, by po čas *kongresu* divadelní představení v zámeckém divadle knížete Claryho uspořádal. Dne 24. září odcestovala Podhorská z Prahy a zpívala dne 25., 26., 27. a 29. dvakrát v opeře „Lazebník Sevil- ský“ a jednou v „Normě“ a v opeře „Straniera“ před J. M. Ferdinandem I., císařem rakouským, Mikulášem, císařem ruským a Bedřichem Vilémem, králem pruským.

Dne 8. března 1836 ochuravěla mezi představe- ním opery „Neznámá“ v divadle a uzdravila se teprv dne 2. června t. r. Dne 9. června vystoupila po prvé po svém uzdravení v opeře „Bílá paní“ od Boildieua a byla hlučným potleskem přivítána a mnohokrát volána.

Při slavnosti korunovací provedena byla dne 2., 4., 6. a 7. září Meyerbeerova opera „Rytíři z Rhodu.“ Podhorská v ní zpívala a dosáhla pochvaly od J. M. císaře Ferdinanda a císařovny Marie Anny.

Dne 24. června 1837 řídil dvorní kapelník L. Spohr z ochoty k ní svou k jejímu prospěchu dávanou operu „Burggeist,“ ku kteréž schválně do Prahy přijel. Dne 24. února byla obdařena druhým synem, Ferdinandem. Ferdinand obral si hudbu za své zaměstnání, vystoupil též s chvalným úspěchem v české opeře a složil několik písní a sborů, které provozovány byly. R. 1843 v září dal Podhorské ředitel Stöger dovolení k lázeňské cestě do Mariánských lázní, jichžto, velkým fysickým namáháním jsouc přemožena, nutně zapotřebí měla.

Dne 13. dubna r. 1846 převzal Jan Hoffmann ředitelství Pražského divadla a engažoval Podhorskou, jelikož starší role převzala, toliko s 1200 zl. k. m. R. 1849 žádala Podhorská o pensi, a tato byla jí beze všech překážek od komité za její záslužné působení povolena. Loučení však od Pražského divadla nemělo býti pro tuto umělkyni potěšitelné; neboť rozličným tomu se přičicími případnostmi bylo vše překaženo. Nebylo jí popráno, dáti obecenstvu, jemužto se po 28 let obětovala, v představení „s Bohem.“ Musela se chopiti prostředku jiného, totiž insertu v novinách, by obecenstvu za všechnu jí prokázanou lásku, dobrotu a shovívavost poděkovala.

Tiše loučila se s domem, v němžto tak mnoho, velikou pochvalou jsouc obsypána, z lásky k umění prospívala, tiše ukončila svou divadelní dráhu dne 9. dubna 1849 v opeře „Krakonoš,“ kteráž k prospěchu p. Karla Strakatého v češtině dávana byla. V tomž roce oželela též smrt svého chotě, jenž dne 5. prosince po 3měsíčné, bolestné nemoci zemřel. Dne 1. ledna následujícího roku dostalo se jí od bývalých soudruhů v umění krásného překvapení. V bytu kapelníka pana Fr. Škroupa byl jí čerstvý vavřínový věnec a krasopisně vyvedená a podpisy veškerých kollegů, kteří též přítomni byli, opatřená adresa, v níž opěvována byla, od operního pěvce pana Ed. Kunze, doručena.

Od té doby žije soukromě v kruhu své rodiny; avšak nedala ještě umění „s Bohem.“ Ačkoliv již dříve za času své skvělé periody hodiny ve zpěvu dávala, a delší čas též v Žofinské akademii zpěvu vyučovala; odhodlala se teprv, opět zpěvu vyučovati. Z jejich žákyň získali si některé chvalné pověsti, tak na př. paní Řepková, která v Moskvě engažována jest, paní Schröder-Chaloupková v Desavě, sl. Pavlína Küglerová a přede všemi sl. Mina Medalová ve Frankfurtu nad Mohanem, kteráž vlastně žákyní Pražského konservatoria byla, avšak k dokonalejšímu vycvičení k paní Podhorské se ode-

brala a konečně co hudební dilettantka chvalně známá paní Berta Steffeková, chot ředitele plynárny atd.

Po svém odchodu z jeviště vystoupila paní Podhorská veřejně jen dvakráte a sice r. 1850 v koncertě k dobročinnému prospěchu, v němž znárodnělou píseň Škroupovu „Kde domov můj“ zpívala a od obecnstva s neobyčejně bouřlivým potleskem přivítána a velikou pochvalou vyznamenána byla. R. 1856 převzala sopranovou partii po paní Bočonové, roz. Soukupové, která náhle ochuravěla, v rekviích od Mozarta, kteréž dne 28. ledna k stoleté slavnosti narozenin nesmrtelného mistra tohoto v chrámě sv. Salvatora provozovány byly. Mezi jiným stála v jistém zdejším listu následující o tom zpráva: „Stáloť patrně ve hvězdách psáno, že naše nezapomenutelná Podhorská na slavnosti, to-muto mistru k památce uspořádané, jehožto partie tak ráda a dobře zpívala, svého podílu míti měla; převzalať sopranovou partii v rekviích, a zpívala jí s nestárnoucí dokonalostí svého přednesu. Od té doby nevystoupila tato nyní 54 let čítající umělkyně nikdy více u veřejnost. Můžeť s pokojným svědomím denně svou hlavu položiti, anto hřivnu od přírody jí svěřenou po 3 decenie zajisté dobře vynakládala. Dokázala to nejen co operní zpěvačka, nýbrž i spoluúčinkováním v dobročinných koncertech jakož i v rozličných chrámech Pražských zpěvem při službách Božích.

Konečně pronášíme ještě své nejvřelejší přání, aby nám tato výtečná umělkyně dlouho na živě zůstala, aby pakli ne jí, alespoň jejími žákyněmi bývalé umění zpěvu opět vykvětlo.

Em. Meliš.

M e n i k o .

„Výjev ze života.“

Roku 1759 přecházel mezi jinými také mladý, čiperný, veselý chlapík po ulicích neapolských. Každícké ráno odbýval si, lehounce jsa oblečen a několik pecnů chleba pod pažďí aneb na hlavě nose, určité své cesty a kudy šel, tam ho zpěv provázel. Otec jeho byl chudý pekař, kterýž se z rodného svého města, z Aversy, do Neapole byl přistěhoval, aby lepšího výdělku nabyl. Meniko pomáhal mu při práci a roznášel chléb po známých domech. To nebylo ovšem zaměstnání příliš jemu příjemné, hleděl si je ale, co nejvíce možná bylo, osladiti a prozpěvoval si kudy chodil, že radost byla jej poslouchati. Otce jeho to také jak náleží těšilo; znamenal dobře, že Meniko tím rychleji své chůze vykonává, čím lehčí a veselejší myslí bývá.

Potěšení v hudbě a ve zpěvu rostlo zatím i dospívalo s Menikem, avšak co dosavad kroky jeho zrychlovalo, začalo je někdy také opozdovati. Meniko zů-

stával někdy státi, aby poslouchal, kde se nějaká pěkná píseň zpívala, a libozvuký hlas, zaslechl-li jej kde, zastavil jeho kroky. — K stálým odběratelům otce jeho náležel také zpěvák Aprile, slavný sebou i svými žáky. Meniko nesl k němu kdysi z rána jak obyčejně bochník chleba, a již se zahýbal do chodby, když jda mimo síň umělce, zpívati jej uslyšel jednu z oněch písní, v nichžto sobě rovné hledal. Na Menika jakoby najednou kouzlo padlo. Zalezl do nejtemnějšího koutku v chodbě; na chléb, kterýž byl na hlavě nesl, neměl více ani pomyslení. On jen poslouchal a byl si již v hudebním tomto zapomenutí hezkou chvíli poseděl, když jasný, libý hlas ze snů jeho jej probudil, pravě: „I Meniko! což pak tu činíš?“

Mladá dívka, jednoduše oblečená, přistoupila k Menikovi a patrně bylo na ní viděti, kterak se nadarmo jemu i postavě jeho porozuměti snaží. Ale ani Meniko nemohl se hnedle zpamatovati, a trvalo chvíli, než se duch jeho ze zamýšlení toho do etherické říše harmonií ke skutečnosti a k pecnům chleba opět navrátil.

„Tys to, Terézo?“ zvolal konečně; dobré jitro!“

„Ano, jsem to, ale co ty to zde? Vždyť si upustil chléb na zem.“

„Co já zde — nu — nic; poslouchám, jak zpívá.“

„Vždyť nikdo více nezpívá.“

„Že nezpívá? — Zdalo se mi pak přece, jakoby mi tr Aprile posud zpíval.“

„Nu, tohos pak již kolikráte slyšel. Snad on je toho vinen, žes chléb neodevzdal a po svých nešel?“ Teréza pravíc to shýbla se a zdvihla chléb ze země. Mladá žačka donesla jej maestrovi a vypravila mu, jak byla přinašeče shledala.

Aprile vystrčil hlavu ze dveří a ptal se Menika, zdali snad takovou nedbalostí otci svému odběratele odraditi chce. „Odpusťte,“ prosil Meniko, nedav se zmásti, „nebyl jsem tím vinen.“

„I co, naposledy chceš snad říci, že já?“

„Ovšem, Maestro Aprile, proč zpíváte tak krásně.“

„Počkej jen, bloudku, však tě naučím žertovati si se mnou.“

„O nikoliv, Maestro, nežertuji,“ odpověděl Meniko. „Přišel jsem jak obyčejně se svým chlebem, a jen z vašeho zpívání jsem jej ztratil; ani jsem to sám nepozoroval, až mně to Teréza řekla. Ale prosím vás, Maestro, neříkejte mému otci nic o tom.“

(Dokončení.)

FEUILLETON.

Z Prahy.

Král. zemské divadlo. Slečna Ehrenbergová vystoupila v několika dnech čtyřikrát ve třech úlohách. Ve vděčné a skvělé úloze paní Fluthové v operě „Veselé ženy Windsorské“ od Nikolaie bylo zvláště první solové místo před příchodem Falstaffa velmi podařené. Slečnina hra byla všude nadehnutá přirozeně se prýsticím humorem, kteréž v té úloze nevyhnutelně zapotřebí jest každé zpěvačce; 2hé finále tenkrát odpadlo; příčinu toho dtužno hledati ve vysoké poloze slečniny partie, která má jak v 1ním tak v 2hém finále celý sbor a ostatní solisty opanovati. Slečna Wiererová (paní Reichová) zpívala dosti jistě; její hlas trpí však v hluboké poloze na prázdnot tónů. Pan Krén (Falstaff) vynikal ve hře více než ve zpěvu; úloha leží nepohodlně a dole je panu Krénovi zcela nepřístupná. Duetto s panem Steineckem bylo opakováno. Fentona zpíval p. Nachbauer; arie transponoval a poslední zcela vynechal. Zpěvohra ta se dávala 18. a byla 25. opakována. Dne 22. zpívala slečna Ehrenbergová „Marthu“ a druhý den na to „Annu“ v Čarostrelci. Oba výstupy podaly patrně svědectví o jejím nadání a dokonalém vzdělání ve zpěvu. Zvláště v podrízené úloze Anny vyjímala se slečna výborně; slyšeli jsme zase jedenkrát, jak se má Webrová hudba podat. V kouzelném strelci zpíval p. Nachbauer Maxe dosti šťastně. Hůře se mu vedlo v Marthě co Lyonelu, kde se tři místa transponovati musela. Jednou zase vzpomělo se na Mozarta. Figa-

rová sva t b a, obsazená jsouc solisty každého druhu a ze všech koncín, byla na ujmu geniální skladby provedena. Takto odbývané provedení práce největšího dramatického mistra třetá se samo. Paní Hildebrandová z Darmstadtu zpívala Susannu, slečna Zirndorferová z Vratislavi hraběnkou a sl. Grabingrová Cherubína. Zpěv první paní byl ustavičné mezza voce, druhá slečna omámi častým forcírováním a nedůstojným portamentem každý dobrý sluch a třetí slečna nemohla velkým strachem ani tónu vyraziti. Pan Krén zpíval Figara. Direkce přiděluje tomu panovi však úlohy, které vlastně seriesnímu bassu přináležejí a protož k celku málo aneb pranic nepřispějí. Pan Krén může se pohybat na svém obšírném poli a to vždy k jeho a k obecenstvu spokojenosti. Provedení všech jmenovaných zpěvoher nezasluhuje žádné chvály aniž dalšího povšimnutí. E.

Česká opera. Představení české zpěvohry počínají nabývati již při začátku mnoho zajímavosti. Těšiti to bude každého, když, zbaveni jsouce nyní dlouhého a trapného výminkářství, konečně lepších časů se dočkáme. Pan L. Rieger, byv v měsíci květnu za intendantem českého divadla zvolen, dal v brzce na jevo svou horlivost a snahu. Jeho přičiněním vystaví se nám prozatimní divadlo, herci se stanou pak neodvislími od německého jeviště a hry provozovati se budou několikrát týdně. Zpěvohra ostane prozatím v novoměstském divadle. Provozovala se již dávno oblíbená opera: „Lukrecie Borgia“ od Donizettiho. Tato skladba

počítá se k nejpůvabnějším pracím nadaného vlašského mistra, ač není hudba právě přiměřená vážné a strašlivé látce libreta. Za nejzdařilejší číslo máme krásné terzetto v druhém dějství. V tomto Donizetti dokázal, že při dobré vůli nadšeně, a bez této velmi všedně a v obyčejí Vlachů skládal. Solové úlohy byly co nejlépe zastoupeny a též provedeny. Slečna Grabingrová v titulní úloze byla nad očekávání dobrá, jak ve zpěvu, tak i v pojmutí celého neobyčejného úkolu. Pan Reichel (Gennaro) upomenul nás na jeho dřívější činnost, kde s úkoly podobného druhu velmi umělecky zacházeti umíval, a po každé slávy sobě vydobyl. Jeho zpěv byl vřelý a vzorný. Pan Appé (Alfons) vynikal zvucným a až do g sahajícím barytonem pak svou hrdinskou hrou nad ostatními. Paní Thoméová věnovala úloze (Mafio) ve zpěvu i ve výslovnosti velké pilnosti, a zpívala v druhém dějství s p. Reichlem duetto, které obyčejně se vynechává. Všichni solisté dělili se o častý a zasloužený potlesk četného obecenstva. Malé úlohy byly dostatečně obsazeny pány: Strakatým, Rafaelem, Podhorským, Horvátěm, Böhmem a Köhlerem. Sbor sestával v předebrě mimo solistů as z 10. údů; toť zajisté malinký počet pro rozsáhlé divadlo novoměstské. Zdařilé provedení svědčilo o horlivém studování a orchestr odstiňoval lépe než má v obyčejí při německých představeních. Kapelní mistr p. Mayer byl ku konci hlučně volán. E.

— Náš znamenitý Jan Pišek přibyl před nedávnem z dráv do Prahy a odebral se do Měna, svého to rodiště.

— Slovnítný náš tenorista, p. Eduard Bachmann, zpíval před nedávnem pohostinsku v Hamburku. Vystoupil v „Hugenottech“ co Raul a v „Židovce“ co Eleazar a zbudil všestranné sensaci u tamnějšího obecenstva. Důmyslný kritik, Rob. Heller praví, že ode dávna tak krásný a mohutný hlas neslyšel.

— Naše krajanka, sl. Anna Anderová, sestra dvorního pěvce Alojse Andera ve Vídni, vystoupí v červnu poprvé co Agata v Čarostřelci v Mannheimu.

— Nadaný cellista Vlček, rodilý Čech, účinkoval před nedávnem v besedě rozkvétajícího spolku „Slovan-ská narodna čitanica“ v Terstu a dosáhl svou správnou hrou všestranného uznání.

— Julius Schulhoff vrátil se ze své umělecké cesty po Francii do Paříže. Dával dva koncerty v Lyonu, 1 v Avignonu, 3 v Marsilii, 1 v Montpellieru, 5 v Toulousu a 2 v Bordeauxu se skvělým výsledkem.

— Ferdinand Laub, český to Paganini, koncertoval nedávno s Braithischem v Stralsundu a došel nesmírné pochvaly.

— Náš slavný Alexander Dreyschock slaví nyní v Rusi triumfy. Dne 7. května účinkoval v dobročinném koncertu a dne 9. května uspořádal svůj vlastní koncert, jímž nesmírné sensaci zbudil. Na to odebral se do Kronstadtu, kdež dne 18. května vystoupil a tamnější obecenstvo svou mistrovskou hrou okouzlit. A. Dreyschock odebere se na to do Petrohradu nazpět, odkud pak přes Rigu, kdež dva koncerty uspořádá na začátku června do své vlasti se odebere.

— Výtečný bassista p. Rokytanský, syn slavného našeho rodáka, pana prof. Rokytanského ve Vídni, nachází se nyní ve Florenci a uchvacuje svým zpěvem

k nadšení tamnější obecenstvo. „Od mnoha let,“ píše časopis Italia artistica, „nezpůsobil žádný zpěvák v Itálii tolik furore jako p. Rokytanský s mohutným svým a krásným hlasem; s pravou intonací spojuje výbornou školu a vyniká svou postavou a ušlechtilostí přednesu. Nesmírného výsledku dosáhl v nové operě „Michelangiolo Buonarotti“ od Bottesiniho. Jak doslycháme, je p. Rokytanský pro příští saisonu v Petrohradě engažován.

— Slečna Eleonora Ehrenbergová, která zde v několika operách s velkou pochvalou vystoupila a již ředitel p. Fr. Thomé pro Pražskou operu engažoval, je jak známo, rodilá Češka. Narodila se r. 1833 v Modré Hůrce, vystoupila r. 1852 hned do operní školy konservatoria Pražského, kdež až do srpna 1854 setrvala. Na to byla engažována v Štětíně, později v Hamburku a konečně v Lipsku, kdež všude velké oblíbenosti dosáhla. Sl. Ehrenbergová je výborná síla pro zdejší operu a zvláště vítána bude nám při provozování českých oper.

— Zdejší učitel ceter, pan K. Vetter, obdržel od vévody Maxmiliána Bavorského za dedikaci své skladby „Potpourri“ pro ceteru, kteráž pod jmenem „Vzpomínky na Čechy“ u Kristofa a Kuhé v Praze vyjde, stříbrnou medaili.

— Věhlasná krajanka naše, slečna Teresa Stolzová, jejížto kontrakt u italské opery v Caribradě došel, dostala skvělé nabídnutí od Paperikopoly k italské operě do Tiflisu a neméně skvělé do Oděsy. Naše umělkyně se ještě nerozhodla a odebere se na prázdniny do Terstu a bezpochyby do Prahy.

— Zdatný virtuos na piano, pan Bedřich Smetana, přibyl sem z Gothenburku a podnikne na podzim uměleckou cestu do Holandska.

— Hudební literatura. Činné musikální obchodnictví pp. Kristofa a Kuhé přičiňuje se všemožně, by sobě získalo skladby od českých skladatelů, a z té příčiny zasluhuje takovéto podniknutí nejvřelejšího účastenství. Z vyšších skladeb jmenujeme prozatím nejnovější plod p. Jelínkův pod jmenem „La source“ (potok) pro piano (op. 31). Bližší název je „salonní etuda;“ skladba tato je ve formě jednoduché písně napsána a lámanými akordy v obou rukou vyplněna. Zpěv jsa z části originální položen je do sopránu a vyniká dobrým zosnováním. Celá práce je zdařilá, ač pomlčeti nemůžeme, že nerozvedená malá septima ve zpěvu, kterou ve větě paralelní tóniny (26. takt na začátku) najíti lze, za jediný gramatikální poklesek se považovati může. Navzdor tomu poručujeme kus tento co prospěšnou etudu dospělejším pianistům. Cena obnáší 66 kr. r. č. — Na druhý týden vyjde tiskem fantasie „České perle“ od duchaplného skladatele Ed. Nápravníka. Stojí u Kuhé v Praze 1 zl. 5 kr. Zevrubnější úvahu o této skladbě podáme příště.

Z Josefodolu. (Svěcení práporu.) Zdejší zpěvácký spolek ve spojení s Mladoboleslavským zpěváckým spolkem a více údů vzdálenějších spolků co hostů uspořádal dne 26. května 1861 v Josefodolském hostinci zpěváckou zábavu k oslavení svěcení práporu. Mimo proslovy od Müllera von der Werra (německý) a od Josefa Luňáka (český) slyšeli jsme čtyry české sbory, a sice: 1. „Nad potůčkem,“ sbor; básně od Macháčka,

hudba od E. Vašáka. 2. „Kovářská,“ sbor; básně od Dra. Frant. Lad. Riegra, hudba od Fr. A. Vogla. 3. „Kalino, ty milá květino,“ sbor z básní Gust. Pflagra, hudba od Em. Vašáka. 4. „Utonulá,“ (přepřacovaná), sbor; hudba od Pat. Pavla Křížkovského; pak 6 německých od Fr. Abta, L. Libe, E. Schutze a J. Schmölzra.

Z Kutné Hory. (Beseda.) Ku prospěchu po hořelých v Nových Dvorech uspořádána byla zde hudební akademie, kteráž zajisté v paměti zdejšího obecnstva utkví; neboť byla v každém ohledu výtečně sestavena. Beethovenova první symfonie tvořila nejhlavnější část akademie. Bylať obratným a obezřelým vedením činného našeho skladatele p. Fr. Kavána neúhonně a dosti nuancovaně provedena. Orkestr držel se statně a bylo vidět, že p. Kaván pilně zkoušky s orchestrem odbýval, začož vši chválu zasluhuje. Dále slyšeli jsme krásný sbor „Divča a žaloba“ od chvalně známého moravského komponisty P. Křížkovského a rázně ač méně národní sbor „Kovářská“ (text od L. Riegra) od Fr. Vogla. Oba sbory byly řízením p. Kavánovým zdařile provedeny; při posledním sboru převzal účinný p. Lukes, jenž k této akademii pozván byl, ochotně první part, aby se tomuto sboru jak v tutti tak v solu náležitě ráznosti a patričné deklamace dostalo. Pan Lukes hleděl slovem i skutkem na celý sbor tak účinkovat a roznítit je tak svou duševní vášní, že celé provedení co výborně studovaná dramatická scéna vypadalo. Dále účinkovala v akademii sl. Svobodová, houslistka a žákyně p. prof. M. Mildnera. Jak se nadíti mohlo, osvojila si slečna všechny vlastnosti školy p. Mildnerovy. Má čistý tón a ušlechtilý přednes a provedení pasáží jak kantileny bylo naskrz vkusné a zdařilé. Zvláště vynikala sl. Svobodová svým flažoiletem, jenž ji ani jednou nesehal a sice hlavně v burlesce „Ptáče na stromě.“ Co do provedení skladby nedá se ničehož vytknout; jinak se to má s tónem; tón slečny Svobodové je posud malý a dlužno, by i v tomto pilná studia konala a takové skladby hrála, kterými velkého tónu dosíci možná. Též poručujeme slečně jemné odstínování (nuance); neboť z dokonalého užívání nuancí pozná se důmyslný umělec. Palma koncertu náleží však beze všeho odporu slavnému našemu národnímu pěvci, panu Janu Lukesovi. Zpíval dvakrát národní písně s takovou dokonalostí, s takým pravým výrazem a s takou cituplností, jak jsme ještě žádného pěvce neslyšeli. Jako Lumír, jenž zpěvem svým hýbal Vyšehradem; tak dotýkal se mocně p. Lukes svým cituplným zpěvem srdcí veškerého zdejšího obecnstva. I nastalo tleskání, jásání po každém čísle a pochvala nechtěla přestati, až konečně pan Lukes vystoupiv Kavánovu velmi zdařilou píseň „Výstrahu“ zapěl. Jak doslycháme vyjde tato píseň ještě s jednou tiskem u Kristofa a Kuhé v Praze a je p. Lukesovi věnována. Pan Lukes dobyt si o naši akademii velikých zásluh tak jako náš milovaný p. Kaván, jenž téměř v každém čísle akademie zaměstnán byl. Sláva jim! Druhý den po akademii uspořádána byla ke cti p. Jana Lukese beseda na poště, kdež až přes půlnoc roztomilá zábava trvala. K. S.

(L. B.) **Z Tábora.** (Spolek zpěvácký. — Ludevít Procházka.) Dne 1. května b. r. dával spolek zpěvácký náš čtvrtou produkci svou v sále na střelnici. Zpívaly se sbory: 1. „Slovan“ od Vašáka. 2.

„Les a háj“ od Spohra. 3. „Píseň při draní“ od Horáka. 4. „Šumí Labe“ od Zvonáře a deklamovala se „Jakou bych rád“ od J. K. Tyla. Též bylo již zváčenými programy oznámeno, že po té produkci zábava taneční pro pány oudy spolkové následovati bude. Sbory všecky čtyry jmenovitě „Slovan“ velmi zdařile předneseny byly a libily se společenstvu — ačkoliv z většího dílu již na tanec myslícimu. „Slovan“ byl ponejprv dáván a s hlučným potleskem uvítán. Deklamovávku přednášel pan Mrázek, oud spolku výkonný, velmi příjemně. Přechod od produkce ku tanci činila kadrila z národních písní od Hellera, při které také kadrila již tančena byla. (Apollo — Terpsichora.) Obecnstvo nebylo tak četně zastoupeno, jako při produkcích předešlých, aniž ruch tak žirý a veselý jako jindy. I sloužilo to slavnému ředitelstvu za ponaučení, že čistě umělecká (hudební, zpěvní a deklamatorní) zábava obecnstvu, jakéž zde spolek zpěvácký má, více se líbí než tanec a pakli se jedenkrát obět tato přinesla, nechť se neopakuje. Dne 17. t. m. byl spolek náš velice překvapen: došel ředitelstvo dopis chvalně známého skladatele hudebního pana Ludevíta Procházky se sborem „Pomoc pro náramnou lásku“ od něho komponovaným a „spolku zpěváckému v Táboře“ věnovaným. Za tou příčinou bylo valné shromáždění svoláno a o věnování tom zpraveno; s jakou radostí zpráva tato přijata byla, může si každý soudný čtenář sám pomysliti; valné shromáždění pak uznávajíc zásluhy hudebního skladatele vlasteneckého, kteráž pan Ludevít Procházka již ve velké míře a sborem nám věnovaným opětně byl sobě získal, a chtějíc díky své skutkem osvědčiti, jmenovalo jej jednohlasně čestným údem spolku našeho. Diplom se panu Procházkovi též co nejdříve doručí. Ku zkoušení sboru onoho sešlo se hned přes 20 cvičených zpěváků u náměstka sbormistrova pana Jos. Pfeiffra, kdež cvičen byl velmi horlivě, a tak se líbil, že po několikráte „na zdar“ a „sláva“ skladateli jeho provoláváno bylo. — Sbor tento se všem podobným nám známým skladbám vyrovná ba je převyšuje duchem národním v něm vanoucím. Takové skladby jistě všetranné oblíby dojdou. Pan skladatel by se obecnstvu a ze jména spolkům zpěváckým zavděčil, kdyby sbor ten ve „Vesně“ otisknouti dal. — Ve spolku našem byl sbor tento po několik dní s horlivostí cvičen, neb jsme slyšeli, že náš Palacký tyto dni na Tábor do Prahy pojede, a chtěli jsme národní skladbu tu prvnímu národovci našemu prvně zapěti; než toho potěšení se nám nedostalo; neb jsme včera zprávu obdrželi, že Palacký, zdržující se v Jindřichově Hradci, odtamtud přímo do Vídně se vrátí.

△ Z Bučovic na Moravě. (Beseda.) Odpustte, že trochu pozdě o zdejší besedě od p. Rud. Kellnera uspořádané Vám píšu. Zdejší společenský život počíná rozkvétat a ovoce jeho viděl jsem dne 2. m. m. v besedě, v nížto jsme sbory „Šumí Labe“ od L. Zvonáře a kadryllu z národních písní od Ferd. Hellera a „Výprask“ od Křížkovského velmi precísně provedené slyšeli. Mimo to přednášel p. Vilém Procházka. Pivodovu píseň „Pivo, zpěv a děva“ a „Má milenka,“ velmi dobře; p. Škára zpíval „Ztracené srdce“ a „Aj, čo by bola“ od Pivody s krásným výrazem. Neméně se líbila zdatná zpěvkyně sl. Kupova, která přednášela Pivodovu píseň „Oumysl české děvy“ a „Hrob“ od ze-

mřelého Karla Pitsche. Slečinky Schmidtovy hrály velké „duo“ na piano a sl. Zeinerova „Souvenir de Bohême“ od Viléma Grafa velmi obratně a neúhonně. Ouvertura Tittlova řízením činného učitele pana Františka Procházký šla na zdejší síly výtečně.

Z Ivančic. (Beseda.) Působením horlivého našince p. Hanse odbývala se zde dne 12. května beseda a vypadla nad očekávání naše velmi skvěle; byla to zábavka, která všeobecné pochvaly, ba i bezděčného uznání protistranného dosáhla. Počala ráznou „Kovářskou,“ dost četným sborem pilných zpěváků, statně si počínajících. „Pourquoi“ a „Finale varie“ pro housle s průvodem piana, jakož i sborový zpěv: „Der Tugend Ewigkeit“ vypadl velice krásně. A teď následovala píseň od F. Pivody: „Na mou vlast,“ již nám zapěl na slovo vzatý výtečník p. Peka z Brna, jehožto rázný, duchaplný zpěv obecnostvo tak rozjařil, že pěvec, opětně vyvolán, na všeobecnou žádost s laskavou ochotností i více nám zazpíval, než dosti bohatý program žádal. Jsme jemu, jakož i ostatním Brněnským pánům přispívatelům za jejich obětovnou laskavost velice povděční, jakéžto uznání obecnostvo hluchým potleskem na jevo dalo. „Fantasie na slovanské národní písně s průvodem piana,“ jež v hudbu uvedl, a přednesl p. H. M. Fux s panem F. Deboisem, došla všeobecné pochvaly, neboť ty čisté a přirozené zvuky, a ty krásné přechody okouzly posluchače tak, že pan Fux, chtěj nechtěj, více národních nápěvů svému nástroji vkusně vyloudil musel. Pánové Fux, Peka a Debois jsou na vzdor své přirozené skromnosti výteční umělci, a co o těchto zde řečeno, platí o Františkovi, 15letému synkovi pana okresního Anderle; obdivovali jsme jeho hudební vlohy, an v tomto outlém stáří již k takové zběhlosti a jistotě, mohu říci dokonalosti, na pianě to přivedl. „Kdes hvězdo má?“ od D. Villaniho, přednášela slečna Zelničková, jejíž dobrá vůle a příčinnost zasloužené chvály došla, „Grand duo, pro piana, a sbor „Nevěrný milý“ od Vašáka vypadly velmi zdařile. Konečně následovalo několik kousků z přirozené magie; již při vchodu do síně besední pozorovali jsme pěkné ozdobení a neobyčejnou úpravu v národních barvách, po stranách pěkné kandelabry a skvostné záclony. Celou tuto drahocennou úpravu (v ceně 160 zl.) poskytl horní direktor, p. František Müller z Oslavan. Jednotlivé výjevy magické, jež on sám provozoval, mi nelze zde jmenovati a popsati, jen tolik musím říci, že se p. direktor Müller nám všem velice zavděčil, a velkou zásluhu o tuto k dobročinnému účeli drženou besedu si vydobyl. I v tomto neznámém oboru zábavy šetřil p. direktor rovnoprávnost nade všechno očekávání naše. Chválu a čest všem účinkujícím! M. Nov.

Londýn. Nedávno byl zde v Sydenhamském křišťálovém paláci „obrovský koncert“ uspořádán. Dávalo se Haydnovo „Stvoření světa“ od 2.000 pěvců provedené. V tom neleží ovšem nic podivného. Nyní to ale přijde. Orkestr nahrazen byl 200 klavíry, na kterých 400 pianistů hrálo. Účinek byl prý z počátku překvapující; později však bylo to jednotvárné.

Paříž. O provedení dvou hudebních kusů z opery „Trojové“ od Hectora Berlioze píše hudební referent „Moniteura“ takto: „První z těchto kusů, velké to duetto

je složeno ve velkém slohu, je plno pravého výrazu, náruživosti snažné prosby a strašného brození. Gluck by je byl jinak nenapsal. Druhé duetto (Eneáš a Dido) je podivuhodná perle citů, vděků a půvabu a nebeské rozkoše a muselo se opakovati. — Italská opera měla za 7 měsíců 809.818 franků příjmů. Gáže prvních zpěvaček a pěvců pohltily 400.000 franků, tedy as polovičku. Pro příští zimu jsou engažováni dámy Penc-ova, Battu-ova, Alboni-ova a Trebelli-ova, tenorista Mario a Belart a barytonista Badiali. — Akademie krásných umění udělila letošní velkou cenu za kompozici Rouissiovi za kantatu „Atala.“ — Ed. Roche vydal obsírný životopis pianisty a skladatele Alfreda Jaella. — G. Meyerbeer zavázal se konečně, že svou novou operu „Afrikáňku“ do 15. října t. r. velké operě odevzdá. Pro tuto operu je schvalně engažován barytonista Faure.

Pešť. Virtuoska na harfu, sl. Marie Mössnerová dochází zde nesmírného obdivování a obliby. V jednom koncertě hrála mimo Don-Juan fantasii též pochod Rákoczyho a Szózat na harfu. — „Szózat,“ vlastenská to národní píseň Maďarů zavdala nedávno příčinu k směšné zprávě, již tulo podáváme. O pohřbu Maďara Páloczyho vypravující, praví jisté belgické noviny: že pan Szózat pohřebnou píseň zpíval; jiné italské noviny píší, že pan Szózat při tom pohřbu měl dojímavou řeč. Z toho vysvítá, jaké známosti národův cizích zahraničné noviny projevují.

Vídeň Jistý člen dvorního operního divadla stěžuje i v Zellnerově časopisu „Blätter für Musik,“ že ředitel Salvi členům orchestru zapověděl, v prázdninách na hudebních akademiích se zúčastňovati, kdež naproti tomu zpěvákům a zpěvačkám 12.000 i 18.000 zl. gáže majícím pohostinsku se hráti dovoluje. A přec nemá nebohý člen orchestru denně více než 90 kr. neb 1 zl.“ Je to věru smutné, když jedni z nejprvnějších umělců, kteří při orchestru operního divadla účinkují, tak bídně placeni jsou. — Richard Wagner přibyl sem a byl generální zkouše své opery „Lohengrin“ v dvorním operním divadle dne 11. května přítomen. Ředitel Salvi uvedl ho na jeviště, kdež ho veškerí zpěváci a orchestr hluchně uvítal. Wagner poděkoval všem údům za počtu a byl s provedením, jež kapelník Esser řídil, spokojen.

L i s t á r n a .

Panu Q. H. v J. H. Studujte pilně skladby od Tomáška, Mendelssohna a Beethovena.

Oprava.

V předešlém čísle „Dalibora“ stal se v článku „Berliozova hudební cesta v Čechách“ nemilý omyl. Jest totiž na str. 118 za řádkem 36 („některé z mých dojmů!“) vynechána následující věta:

„Většinou pravíte! Pozorujte jen jednou milý příteli, mnoho-li lidí ono místo, které Vás tak dojímá zpozorovalo — jsem však tím jist, že je znám: je to klarinetové solo nad tremolem v ouvertuře. Uhodl jsem?“